

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru care publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1884, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată citi.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembrie 1883, a și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârzia cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 28 Martiu, 1884.

În urma urmelor am prins și noi românii la minte. Era și timpul suprem să ne venim în ori, căci și noi sîntem din falnica tulpină a puternicei semiuții romane, și noi ne tragem dela Roma vechie, ai cărei bărbați în momente lucide urmau proverbiului „Sapientis est in melius mutare consilium“.

Da, diaristica noastră din sburdalnică și fanatică ce era ea până acuma a prins minte și o a luat pe altă coardă. Onoarea și aici cade asupra bătrânei Gazete, care față cu Blașul ne spune, că stimează părerile altora, și că va sta la vorbă de omenie cu domni blășeni Csató și Grama. Salutăm cu multă satisfacțiune pe sora din Brașov pentru înțeleptul pas de a vorbi într'un ton mai urban și mai cu reson. Fanatismul nici odată nu dă omului timp să judece limpede, și el nu capacitează decât numai ajungînd cu forța la suprafață. Și în urma urmelor trebuie se concedem, că și alții pot ave vederi, și că cu tot omul cu vederile sale se ferecesce. Apoi a te strica toată lumea încă nu e lucru prea înțelept.

Noi credem că lucrurile vor lua altă față și nu tragem la îndoaie seriozitatea și bunăvoința Gazetei mai ales acuma, când cu prima Aprilie începînd va eși la lumină în toate zilele de lucru, și sîntem

tari în credință, că vechii ei abonați pretind cu tot dreptul ca deodată cu avansarea din Aprilie a ei se înceteze a face politică personală cu devisa: Eu sum alfa și omega.

„Seriositatea prom-să de „Gazeta Transilvaniei“ și a reluat locul de odinioară și în „Observatoriul“ din Sibiu. În adevăr alunecarea „Observatoriului“ pre noi ne-a fost pus pe gînduri. Și în special articolul scris de Iunius Brutus la adresa domnului Dr. Ilarion Pușcariu ne făcea să credem că la „Observatoriul“ s'au furișat nesce elemente streine, cari abuzînd de încrederea domnului redactor Barișiu mînjesc coloanele acestui diariu cu lucruri ne mai momente în diare serioase. Înțelegem combatarea politice opuse politice urmărite de noi, și între impregiurările noastre, înțelegem și agitațiunea cea mare a bărbaților nostri politici. Nu înțelegem inse direcțiunea observată în zilele din urmă, direcțiune urmată de diarele anarchist botezate diare de revolvăr. Nici odată n'am avut mai mare lipsă de a ne arăta bărbați cu caracter și demnitate ca tocmai în criticele timpuri de acuma, și noaua față a presei române ne umple de bucurie.

Bucuria noastră crește vedînd sincera mărturisire a fratelui din Timișoara. Ca diariu ortodox „Luminătorul“ se mărturisește înaintea feței națiunei românesce. Sîntem în preseara septemănei patimilor și prin sinceră mărturisire dovedim, că sîntem pătrunși de însemnătatea zilelor ce vor urma. Da septemăna patimilor se apropie și în viața noastră politică. E bine să ne mărturisim cu mîna pe inimă, ca să pășim cu față curată la împlinirea datorințelor noastre ca cetățeni ai statului. Ce vom face, nu scim încă, dar una o scim, și aceea este, că ori ce ținută politică vom ave, o vom urma cu față cinstită. Onoare „Luminătorului.“

Trăim în timpurile cele mai critice. Situațiunea politică și urmăresce calea, și noi facem și de di experiența, că soarta noastră merge tot spre mai reu. Ca națiune plină de viață cu trecut destul de trist și cu viitoriu de aur după-cum dice poetul nostru, ca națiune avem și noi dreptul să fim considerați, se participăm la dirigerea soartei noastre proprie și a statului. Tristul nostru trecut însă apasă și acuma cu greutate de fer asupra umerilor nostri. În era robiei noastre — până la anul mîntuirii — inteligența noastră trecea în castrele streine ca ea să înmulțească numărul apăsătorilor nostri. Din ea se recruta tot ce avea Ungaria mai nobil, și nouă încă și astăzi ni se umflă peptul când pronunțăm numele bărbaților deșertați din castrul no-

stru. Unica noastră scusă este: așa era spiritul timpului. Și cu aceasta trebuie să ne mulțămim, dacă vom să susținem cu ori ce preț onoarea stindardului național, după cum o a stipulat diarele noastre cari trăiesc și astăzi în iluziuni. Așa stam în trecut. Acuma când ar fi să ne impunem și noi, când ar fi să luăm parte la dirigerea soartei noastre facem nesocotita greșală, că ideile noastre despre cum, înțelegem politica, le îmbrăcăm în haine de tot murdare, și astfel ne prezentăm, în fața lumii ca oameni cu puțină demnitate și și mai puțină seriozitate.

Această stare de lucruri nu se mai putea susține și nouă ne saltă inima vedînd îndreptarea diarelor românesce. Lucrul de treabă se poate apăra cu demnitate și seriozitate, și cine recurge la mijloacele de până acuma, dovedește că nu este pătruns de sfințenia cauzei, în numele căreia și dă pe față toată golătatea caracterului și a educațiunei sale.

Revista politică.

Sibiu, 28 Martiu 1884.

Trăim în era criselor ministeriale. Abia s'a complanat cea din Italia și firul telegrafic ne aduce scirea despre demisionarea ministeriului Brătianu. În ședința de Luni a camerei române domnul Brătianu a propus ca camera să ia proiectul pentru reviziunea constituțiunei în desbatere specială. Față cu această propunere domnul C. A. Rozetti, a propus desbaterea generală. Discuțiunea asupra acestor două propuneri a fost foarte animată și în cele din urmă se primi cea a domnului Rozetti. Urmarea fu că domnul Brătianu și-a dat dimisiunea.

Nu se scie cum s'a complanat această afacere. Divergența de păreri între cei doi amici politici se observă mai de mult. În special în privința reviziunei constituțiunei diariul domnului Rozetti a atacat cu violență guvernul domnului Brătianu.

După telegramele de ași senatul cu unanimitate a votat încredere cabinetului Brătianu și l-a rugat săși revoace dimisiunea. Asemenea și camera cu 98 de voturi contra 25 cari sau abținut dela votare și-a manifestat încrederea în cabinetul actual. Se crede că în urma acestor manifestări de aderință cabinetul și va retrage demisiunea.

A doua crisă a erupt în Berlin. Bătrînul Bismarck voește săși reserve numai portofoliul esternelor imperiului toate celelalte se le pună în alte mîni mai puternice.

FOIȚA.

Conferența dlui Marian.

Generațiunea veche și generațiunea nouă.

Conferența anunțată de d. Marian pentru Marți, 21 Marte, era așteptată cu nerăbdare.

Titlul era bine ales și de natură a lumina pe cei din feluritele clase ale societății, care erau prezenți. Fie-care s'aștepta să asiste la un studiu social bine definit între vechea și noua generațiune.

După noi conferența n'a răspuns tocmai bine adăstării publicului.

Ași ave prea multe critice de făcut plăcutului conferențiar, pentru ca să nu încep prin a da lui Cesar ceea ce aparținu lui Cesar oprind o mică parte din apreciațiunile ce voi face și impresiunile mele personale, pentru sfîrșitul acestui articol.

Dechiar prin urmare că conferența d-lui Marian este un pamflet politic, care amintesc pana lui Cormanin, însă — pe cât îmi vine în ajutor memoria — îmi pare că marele pamfletar frances nu-și recita producțiunile literare de această natură în sala unui Atheneu, adevă înaintea unui public care caută se 'nlocuească lupta politică prin cea intelectuală și care nu vine acolo spre a asculta cetirea unui violent articol de diar.

Defectul capital al conferenței d-lui Marian este tocmai tendința generațiunei actuale — tendința, pe care conferen-

ciarul a căutat s'o biciuească — aceia d'a face din literatură, din studiu social și economic, un fel de saladă politică, un fel de pomelnic al credințelor și al paraponului politic.

Partea cea mai frumoasă a conferenței d-lui Marian este cea dintâi. Aici, a uitat un moment pe cei „mînjiți d'o vîpșea politică“ și s'a preocupat de vechea generațiune. Cuvintele d-sale sunară la urechile auditorului ca o plăcută și armonioasă melodie, când ocupându-se de d-nii Gulescu, Eliade, Alecsandri, Cămpineanu, Ioan Ghica și alții, urmărindu-i pas cu pas în viața lor intelectuală, își ridică ochii cu o amoroasă adorațiune asupra acestei constelațiuni, care în timp de o jumătate de secol a lucrat pentru reînviarea naționalității noastre și-a făcut pe străini să înceapă să cunoască pe vechea, nobila și uitata fiică a Romei.

Pe cât se urcase Domnul Marian, în partea cea dintâi a conferenței sale, pe cât găise cu succes cuvinte poetice și patriotice, pe atât s'a coborît în partea a doua. Luat de vârtejul politic, care'l preocupă, a uitat cu deservire scopul conferenței pentru a recita ceea ce cetim în toate zilele în diarele noastre, păstrînd însă — o recunosc — un limbaj distins, o formă corectă plină de spirit și de anecdote, care i-a atras aplauzele publicului.

Domnul Marian n'a vedut în generațiunea actuală de cât o adunătură de parveniți făcînd politică practică, și sacrificînd totul pentru interesul personal.

După d-sa, generațiunea s'a legănat în leagănul de mătase, ce i-a țesut vechea generațiune și seamănă astăzi cu

omul în vîrstă care nu încetează de a trăi în casa și din munca părintească.

Multe adevăruri a grăit dl Marian, însă a fost prea exclusiv în conferența d-sale și-a arătat cum dice francezul: „Ou le bât le blesse.“ Ar fi trebuit, credem să alegă neghina din grâu, precum făcuse pentru vechea generațiune și săși aducă aminte de nume ca acelea ale lui Laurian, Hașdău, Maiorescu, Pogor, I, Negruzzi, Mircea Rossetti, Schellett, Misser, Aman, Grigorescu, Georgescu, Urechie, Eminescu, Aron Florian, Șerbănescu și mai mulți alții. Ar fi trebuit să nu uite că pe lângă cei cu cismele ascuțite, cu tocurile late și pantaloni lipiți pe pulpă, care umblă după o funcțiune bănească sînt și cei cu cismele ordinare, cari sacrifică măriri politice pe tru producțiunile intelectuale; că pe lângă câți va pshutteux cu pîrul lipit pe frunte sînt și câți-va poeți cu pîrul neticluit. Ar fi trebuit să nu uite că chiar d-sa a avut câte-va ceasuri de demierdare literară și că în acelea ceasuri a uitat ceea ce numesc astăzi „vîpșeaua politică.“ Sub această fasă ar fi trebuit să ne facă la Atheneu un studiu comparativ între vechea și noua generațiune. Ear dacă frămîntat de boala unei părți a generațiunei, despre care se plînge, voia cu ori ce preț săși verse focul, ar fi fost mai nimerit să ceară ospitalitatea vr'unui diariu, ce este contra tuturor celor care nu merg cu drapelul său și această ospitalitate nu i-ar fi fost refușată.

După „Telegraphul“.

Max.

Motivul retragerii domnului de Bismarck ar fi se fie sdruncinata lui sănătate. Cu privire la acest obiect diariul „Nord deutsche Allgemeine Zeitung“ scrie că pasul acesta al omului de fer nu va schimba întru nimica constelațiunea politică. În zilele din urmă principele de Bismarck a fost de tot bolnăvicios și se teme lumea că el nu va mai putea eși din vara aceasta. Întoarcerea sănătății spre bine l' silește să se abțină dela preamari încordări. Și rezervă deci numai afacerile imperiului din pricină, că puterile respective guvernele europene au încredere în persoana dânsului și această încredere este de natură personală, care nu se poate transmite asupra altei persoane.

Nu sa indoit nimenea despre încrederea cu care privesc guvernele europene asupra domnului de Bismarck, întrebarea poate fi numai: cu ce încredere privesc dânsul la guvernele europene. Un asemenea limbaj satiric din partea bărbatului care dirige soarta Europei încă va fi însemnând ceva. Noue ne vine în minte ilustrațiunea unui diariu vienez unde e prezentat Bismarck gol goluț, cum la lăsat Dumneșu despoiat de toate titlurile și rangurile. În această poziție dăce el cătră cei din jurul lui: Acum nu mai am nici un titlu, stă numai Bismarck înaintea Voastră. Mai aveți ceva de a pretinde. Mai la vale se dăce că Bismarck nici odată n'a fost mai puternic ca în acel moment.

E ceva caracteristic că de câte ori se vorbește de crize în Berlin, totdeauna se vorbește de crize și în Belgrad. Coincidența aceasta ne revoacă în memorie mania unor bărbați de stat unguri de a pune Ungaria în paralelă cu Englitera, în ce privesc instituțiunile liberale. Dacă e permisă una, de ce se nu fie permisă și cealaltă. Destul că de astădată e vorba de demisionarea primarului din Belgrad. Luni a votat toți locuitorii din Belgrad îndreptățiți la votare. Resultatul fū neresultat, căci numărul voturilor n'a dat majoritatea absolută. Unde va ajunge această criză vom vedea la adoua votare a alegătorilor din Belgrad. De să va complana în pace această criză, atunci ne putem accepta la o pacinică deslegare și a celei din Berlin.

Moderati și șiovinisti *)

Când am înființat această foaiă, și am desfășurat programa moderată publicată în numărul prim, am făcut aceasta în credința, că vom pune și noi o peatră la conțelegerea popoarelor, ce locuiesc în această țeară și vom mijloci ca românii să easă dintr'o direcțiune greșită, ce nu li-a adus până acuma, decât pe tot anul numai desastre din ce în ce mai mari.

De o parte binele general al țerei, prosperarea patriei: de altă parte progresul românilor, ridicarea stării lor scăpetate, ne au îndemnat să intrăm pe terenul luptelor politice.

Am știut noi înainte, că greutăți se vor ridica și din partea Ungurilor, cari nu bucurosi stau la vorbă, când este a se discuta de lărgirea drepturilor naționale; și din partea românilor, cari până acuma erau dedați la unele „ilusiuni“ nutrite încă de pe timpul împăratului Napoleon dela care așteptau ridicarea popoarelor latine, și în special și a poporului român din Orient. Ilusiuni încă de pe acel timp, când și Ungurii esilați luptau în străinătate pentru deplina independență a Ungariei.

După ce însă faptele implinite de atunci au trecut la ordinea zilei atât asupra ilusiunilor maghiare cât și celor române, noi am cugețat, că timpul a sosit deja, ca aceste două elemente să studieze situațiunea cu sânge rece punând la o parte speranțele vane din trecut, și să vadă; că interesele mai înalte de esistență ale ambelor popoare pretind imperios această bună-înțelegere.

Dela unguri, cari au o scoală mai vechiă în politică și au o experiență mai mare decât românii am acceptat și așteptăm cu tot dreptul; că ei, cari sunt atât de buni și infocați patrioți, să prevadă, că chiar în interesul patriei comune este, ca poporul maghiar și cel român să încete odată cu dașmăniile și se caute firele naturali ale unei bune-înțelegeri.

Elementul românesc e mult mai numeros, mult mai valoros, mult mai docil și inteligent în această țeară, decât ținuta lui se nu aibă pond în viața publică politică a acestei țeri. Românii ca în trecut pot mult bine face și în viitoriu țării și elementului maghiar în specie, ce are chemarea conducerii în întru: dar românii și ungurii împărechiați pot strica mult intereselor generale a țării; neînțelegerile pot veni ușor în favorul inamicilor nostri.

De aceea ori ce ar bucina foile din Timișoara și Brașov, maturitatea politică a Ungurilor nu poate un moment declina de a vedea și constata, că aceste două elemente sunt chierate a se înțelege și încă acuma, când prima scenă din cestiunea orientală s'a terminat, și scena a doua, ce ar avè să se joace pe conta noastră a românilor și ungurilor, încă nu s'a început.

Foile române provinciale menționate fac încercarea cea din urmă, și vin ce e drept, în luptă în contra noastră ceți dela „Viitoriul“, mai mult însă pentru „onoarea drapelului“ de cât din convingere firmă (tonul lor iritat aceasta dedesce). Rău ni au făcut destul, atât și ovinsmul maghiar cât și cel român! În cât astăzi mulți oameni scurți la vedere încep a trage la îndoeală, că între Români și Unguri, — după cele întemplate — se mai poate ajunge oare vr'o înțelegere?

Prin urmare noi dela unguri așteptăm că ei în casuri concrete să-și arete bunavoința, dreptatea și equitatea față de români. Aceste dovești din partea Ungurilor vor desarma cu desevirșire pe ultraistii români, cari se nutresc numai din ilusiuni vechi, și luptă mai în colo „numai pentru că și în trecut tot așa au luptat, departe însă de a avè conștiința, că lupta lor poate se aibă cândva vre un rezultat bun....

Alegerile dietali, ce se apropie vor da ocaziunea binevenită Ungurilor, ca și ei din a lor parte să și manifesteze ecuitatea și dreptatea față de candidați români moderați. Cerem și așteptăm, ca bărbații moderați români, acolo unde majoritatea alegătorilor e compusă de români, fiind candidați, să fie susținuți chiar și din partea Ungurilor.

Estremii dintre naționaliștii români cu extremii dintre naționaliștii magiari, precum vedem, și dau mâna bucurosi. Ei vor lupta împreună; și credem, că simțul bun al alegătorilor i va lăsa pe jos „impreună.“

Numai atunci se pot aduce aședăminte bune în această țeară, dacă odată elementele moderate își vor concentra puterile: ca să se scape de politicii visiunilor și ilusiunilor. Aceasta este, ce noi așteptăm dela Românii moderați, precum și dela Ungurii moderați!

Dar să spunem, ce am aștepta noi chiar și dela românii cei mai infocați naționali. Așteptăm, ca ei în a lor jurnale să ia la critică obiectivă programa noastră din punct în punct; să ne arete, care punct este greșit, și după a lor pricepere, ce ar fi să punem în locul lui? Să ne demonstre cu argumente sănătoase: istorice, etnografice, statistice, politice, că elementul magiar și român nu sunt avisate a trăi în armonie, ci în ceartă și dașmăniă? Noi suntem capacitaveri, dacă ne vor convinge, că a lor modalitate și procedere e bună, noi declarăm, că vom fi atât de înțelepți, în cât ne vom schimba opiniunea în mai „bine.“

Nu așteptăm însă, că în loc de a ne face o critică serioasă, în loc de a ne spune, cum și în ce punct al programei noastre suntem în rătăcire; să vină în jurnalele lor (de trei ori pe săptămână) pentru a ne face invective personale, că umblăm după grația de sus, că suntem slugile altora, că ținem conferințe anti-române; că n'avem stilistică și ortografie; că suntem slabi de politică, mai slabi încă și ca dlor. Lucruri, cari nime nu le crede, nici cei cari le scriu, și din cari noi alt-ceva nu putem profita de cât că dlor sunt incapabili de a purta o luptă politică serioasă cu alții, cari nu aderă la părerile lor.

Invectivele personale sunt armele celor slabi în credință. Noi ne-am dat nișința a face o critică obiectivă și serioasă a direcțiunii passive de până acuma; n'am recurs însă la personalități grosolane, nici chiar atunci, când unii politici de ai nostri suspiționau chiar inima noastră și caracterul nostru românesc.

Poftim să citeze din foaia noastră enunțațiuni, puncte din programa partidei ce o reprezentăm, și să ne spună cu sânge rece, care este greșala noastră, în care am intrat după părerea dlor?

Terminăm cu aceea, că elementele moderate române și magiare să-și dea mână pentru a împedea eșirea la iveală a șiovinismului! Că avem interese înalte de esistență pentru a căuta buna înțelegere între elementele moderate române și magiare: prin urmare în casuri concrete, și în special la alegerile venitoare să ne arătăm bunavoința unii față de alții, spriginindu-ne reciproc. Că opintirile oamenilor șiovinisti în loc de a ne descuragia, să ne îmbărbăteze tot mai tare: — Cu toții să manifestăm: că vrem să trăiască țeara, și să dispară șiovinismul!...

După „Viitoriul“

— S.

Academia română.

Cetim în „Resboiul“:

Vineri 23 Martie MM. LL. regele și Regina au asistat la ședința publică a Academiei române, care sub presidența M. S. Regele a ținut dela oarele 1 și jumătate până la oarele 4 și jum.

La deschiderea ședinței M. S. Regele a adresat membrilor Academiei următoarea cuvântare:

„Având onorul de a fi membru al acestei înalte adunări Regina și Eu venim totdeauna cu bucurie în mijlocul d-voastre spre a asulta discuțiunile voastre științifice, carele urmărim cu un interes nencetat. Însă cum poate să fie altfel, când lucrările de căpetenie ale Academiei sunt istoria și limba, temeliele esistenței noastre naționale? Țeara datorcesc astăzi Academiei un șir de documente istorice, ascunse până acuma și care au fost scoase din întunec, prin ostelile neobosite ale membrilor ei, răspândind astfel o nouă lumină asupra trecutului neamului românesc. Nu mai puțin însă trebuie să ne ocupăm de viitor.... de limba noastră, care s'a păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunărei în plaiurile mărețe ale Carpaților, aceste ținuturi încântătoare descrise cu măiestrie și în o limbă așa de curată de poetul nostru popular V. Alecsandri. Ce sarcină mai dulce poate avè Academia, de cât a lua sub pasa sa aceasta limbă veche, pe care poporul o înțelege și iubesc? Menținem dar aceste frumoase expresiuni întrebunțate de străbuni și nu ne temem de cuvinte, care au căpătat de veacuri împământenirea.

„Superflua non nocent“.

„Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte pentru o însușire, care trebuie să fie mândria fie-cărui popor, care trebuie să fie scrise pe steagul fie-cărei armate: voinicie, vitejie, bravură, eroism? Să ne ferim însă de o îmbelșugare de expresiuni moderne, care, nepunând o stavilă la timp, va înstrăina poporului limba sa.

„Am fost îndemnat a roști aceste câte va cuvinte prin dragostea, care o am pentru frumoasa și bogata limbă română și fiind incredințat că dorința Mea — îndrăsesc a dăce și a Academiei — nu va rămâne un „pium desiderium!“

„Supun dar la chipsuirea D-voastre, dacă nu ar fi folositor de a face un fel de *Etimologicum magnum Romaniae*,“ conținând toate cuvintele vechi, care altmintrelea vor fi pierdute pentru generațiunile viitoare.

„Verba volant, scripta manent.“

„Spre a sprijini această întreprindere, pentru care patru, cinci, șese ani vor fi trebuincioși, pun în fie-care an modesta sumă de șese mii lei la dispoziția Academiei.

„Într'adevăr lucrarea aceasta este foarte întinsă, poate că nemărginită, să ne amintim însă cuvântul lui Horațiu: „*Est modus in rebus, sunt certi denique fines*“ și sunt convins că opera Academiei, care și va ridica sie și un monument neperitor, va fi încoronată de o isbândă fericită“.

Această cuvântare a fost primită cu un mare entusiasm.

MM. LL. Regele și Regina cu această ocaziune au felicitat pe dl V. Alecsandri pentru meritul succes ce a obținut reprezentarea pe scena teatrului a piesei sale în versuri — *Fântina Blanduziei* — exprimând regretul de a nu fi putut asista la această reprezentare din cauza doliului curței.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Dobra la 29 Martie (10 Aprilie) Stimate domnule redactor! Duminecă în 6 Aprilie c. n. confrății maghiari din cercul electoral al „Dobrei“ au ținut o conferință în opidul Ilia, cu care ocaziune după cum am aușit — au candidat de deputat dietal pentru cercul nostru electoral pe Szereday Aladár, fost pretore în periodul trecut aici. Am primit și eu un convocatoriu subscris de Br Bornemisza Tivadar și m'am dus împreună cu alți doi tovarăși la Ilia, nu însă de a participa la conferință, ci fiindcă era și de tîrg, când firesc se învîrtesce și acolo mai multă lume decât de obicei — pentru de a veghia, ca să nu rătăcesc unii dintre cei mai puțin inițiați, după cum dorere! am trebuit să aud că ar fi și rătăcit. Nu vorbesc de oficiali, căci aceștia pot fi buni români, dar le sunt mâinile legate, ci de oameni independenți. Nu m'am înșelat în presupunerea mea, căci starea noastră culturală în ținutul Iliei e în adevăr de plâns.

După cum sum informat conferința a ales pe subscrisul pentru ținutul Dobrei de vicepreședinte al unei comisiuni, carea să lucre în direcțiunea concludului de sus.

Nu înțeleg cum aceea adunare a putut alege în comisiuni persoane, despre cari n'a fost convinsă că

*) Recomandăm acest articol alegătorilor.

primesc atare onoare, nu înțeleg, cu deosebire cum a putut căde o asemenea onoare asupra persoanei mele, despre care susțineau pân'aci că sum în stare a înghiți toți maghiarii. Dar ce se faci multe se pot în sezonul campaniilor electorali! — Afle onorata conferință, că chemarea mea de preot român și trecutul familiei mele nu'mi permit a primi atare onoare din partea compatrioților maghiari până atunci, când vor începe, a cunoaște că trebuie să facă românului acele concesiuni, ce le pretinde dreptatea și equitatea! În fine dăce proverbul român că: „nu este bine a mânca dintr'un blid cu domni.”

Aceste știri, vă rog Dle redactor să binevoiți ale publica în jurnalul ce redigeți ca nu cumva, dându-se alarmă ca după obicei — despre concul conferinței amintite, publicul nostru cetitor să mă creadă desertor din castrele noastre.

Primiți Dle redactor încredințarea deosebitei mele stime.

Romul de Crainic.
protopresbiter.

Incendiul dela palatul universității din București.

În ședința de Sâmbătă a adunării deputaților, d. I. Rădulescu semnalând incendiul dela universitate dăce, că acest incendiu ca și cel dela d. Rosetti dovedesce, că rea e organizarea actuală a pompierilor, cari sunt artileriști, ear nici de cum pompieri. Dsa roagă Camera a trece în secțiuni spre a se rosti asupra unei moțiuni de mult depusă în privința reorganizării corpului pompierilor.

D. N. Istrati declară, că pompierii își-au făcut datoria, dar din cele urmate se dovedesce că numai avem oameni speciali pentru stingerea focului. Dsa depune un proiect de lege pentru scutirea pompierilor de serviciul artileriei teritoriale.

D. T. B. Lătescu găsesce, că pompierii și-au făcut datorința la focul dela d. Rosetti, cât și la universitate și nu poate primi de a se arunca sistematic și totdeauna acuzări acestui corp de oameni, cari își espu vieța de sute de ori pe fie-ce an.

D. N. Ionescu dăce, că nu e numai un sinistru material, ci un sinistru moral. Senatul numai poate funcționa. Senatul nu poate delibera, numiți dar o comisiune, care să ajute pe guvern a găsi mijloacele, pentru ca să pue machina legislativă în pozițiune de a funcționa. Perderile de altă parte sunt mari și ireparabile, căci colecțiunile științifice perdate, nu se pot lesne înlocui.

Discusiunea urmează, mai luând parte d. I. Rădulescu, care propune Camerii, să treacă în secțiuni de urgență și d. prim ministru, care dăce că e de părere a se despărți serviciul de pompieri de cel al artileriei teritoriale și scie că în favoarea armatei va fi aceasta, nu înse poate și în favoarea orașelor. Dsa se așteaptă se aducă omagie pompierilor pentru curajul ce a arătat, căci i'a vădut avirlindu-se dela al treilea etagiu. Dsa primesce, ca artileria să fie desființată din serviciul pompierilor dar răspunderea să fie a Camerei.

Îndată ce incendiul a început a se mai potoli s'au luat măsuri din cele mai serioase pentru asigurarea colecțiunilor museului de antichități, care s'au scos în întregime din edificiul incendiat.

Informațiunile noastre de Sâmbătă dim. sunt confirmate prin scirile, ce primim acum în urmă. Erbariul dlui Brândă, care era adus și așezat numai de câte va dăce în localul museului de științe naturale și care represintă o muncă neîntreruptă de aproape două-deci de ani, a ars cu desevărsire împreună cu o parte din biblioteca museului, care cuprindea lucrări de mare însemnătate privitoare la științele naturale.

Colecțiunile museului de antichități au început a se așeza în localul Creditului funciar rural, care au fost pus la dispozițiunea direcțiunii museului de cătră d. Dim. Sturdza, președintele acestui credit. Obiectele, care fusesse transportate în mod provizoriu la Eforia spitalelor, precum și la spitalul Colții, se aduc de asemene la Creditul rural.

Până acum nu s'a putut constata nici o pierdere în colecțiunile museului, care au fost pădite cu cea mai mare îngrijire. În tot timpul, d. Toculescu, directorele museului de antichități, a supravegheat de aproape atât transportarea, cât și așezarea colecțiunilor în noul local, ce li s'a destinat. Dacă există în adevăr vr'o pierdere, aceasta nu se va pute constata de cât mai târziu, când se va face inventariul obiectelor.

Scoala de frumoase arte a suferit câte-va pierderi; mai multe tablouri și vre-o câteva mulagiuri de statue au fost deteriorate. Galeria de tablouri și colecțiunile museului de științe naturale au fost

mai norocoase; până acum nu s'a putut constata nici o lipsă în colecțiunile lor.

Pe de altă parte, colecțiunile Academiei române, cari ocupau aripa stângă a palatului universității și care de asemene pentru un moment au fost duse la Eforie și la Colțea, au și început a fi așezate din nou în localul, pe care-l ocupau mai nainte. Și aci nu s'a constatat încă nici o pierdere cu toate acestea multe documente se dăce că au fost deteriorate din cauza trecerii lor prin multe mâni.

Biblioteca centrală, din care după cum am spus nu s'a scos nimic în tot timpul, cât a ținut focul, n'a suferit cea mai mică pierdere, aripa în care dăce e instalată fiind cu totul cruțată de incendiu.

— D. locot. N. Niculescu, care s'a distins mai cu deosebire cu ocaziunea incendiului, a fost dus la spital în urma unei răceli serioase, provenite din cauza multei ape turnate asupra'i.

— S'a luat otărîrea ca în trei sau patru zile să se repare sala cea mare a ședințelor Senatului, ear până atunci ședințele se vor ținē la Ateneu. Pentru această reparare Senatul a cerut dela ministerul de finance un credit de 2000 lei spre a se pute începe lucrările.

— În momentul de a pune diariul supt pressă focul dela palatul Universității este cu totul stins; pompierii se ocupă a curăți partea incendiată, plină de dărămături, de scânduri și de bărne arse.

Obiectele scoase, și cari se aflau în fața palatului, sânt toate ridicate.

Din norocire, nu s'a întâmplat nici un grav accident de persoane, trei pompieri au suferit numai oare-cari contuziuni cari nu presintă nici o gravitate.

— „Națiunea“ de adi publică în capul foi că în urma arderii palatului Universității, toți românii trebuie să pună umărul, ca să ridice din cenușe templu științei și al luminei. Să se deschidă supt scripțiuni în toate masele, să se organizeze sərbări și reprezentațiuni teatrale spre a se clădi din nou palatul Universității.

D. Dimitrie Brătianu se înscrie cu 1000 lei.

„Românul.“

La situațiunea scaunului Papal.

Lugoșel, 4 Aprilie 1884.

În secul al 19-lea fu acest scaun în chip necruțător scuturat la anul 1802 Papa Piu al VII-lea încoronă pe împăratul Napoleon, ear la anul 1808, după păcea dela Tilsit, începū Napoleon prin generalul Trias a gigană pe Papa, ordinând acestuia să introducă miliția papală restrângându-i chiar și presa, în fine isgoni căți-va Cardinali, în 7 Aprilie veni un oficer frances și cere dela garda papală intrarea în palat, oficerul Svizeran i permisă dar numai lui singur nu și companii ce-l însoția, ear acesta vădându-se în portul face semn companii, și aceștia cu brachiul ocupă palatul, ordinând miliției papale că pre viitoriu va sta sub comanda celei franceze, atunci ordonă că el Napoleon numai suferă, ca Papa și Diecesanii să nu fie supuși împăratului, în a căruia țară sânt născuți, și el dorese ca Papa să fie ca și în cele opt secle prime numai episcopul Romei. La toate ilegalitățile acestea Papa răspunde că se mângăie în speranță, că toți căți pentru dreptate sânt persecutați, vor fi fericiți. Ear despre curățenia bisericii Galicane, Papa mult se rădima pe clerul Galican, că acela nu va rupe cu Papa făcend Schismă, declarând înalt și tare, că nici când nu va intra în confederația Italiei neprimind codecsul Napoleon. El dorese numai pacea popoarelor, pentru care din teritoriul papal renunță la benevent și Ponte-Coro. Ear ocuparea statului papal nu e învingere, ci usurpare.

Prin acesta se declară resbelul și generalul Miolis ocupă statul papal dând apanasi de 300 mii de scuzi Papei. Prin ocupațiunea aceasta se mări statul Italiei.

Acest secul dar avea să pună sub picioare puterea papală, care de secul o posedă. Înfrânt cum era în timpul acela, Papa ordonă prin cardinalul Gabrieli tuturor oficianților papali, ca pre viitoriu ca și până aci, numai în numele lui să le poarte, ear nu în numele francezului, ordonând totodată tuturor supușilor papali ca jurământul de fidelitate să nu-l depună, ci numai pentru o pasivitate, pentru că dacă ar jura credință neclătită ar fi în contra legilor D-șeesci. Acest ordin cu mare supunere l'au executat supușii papali. De aceea Napoleon ordonă ca Papa să fie transportat la Savona, ear de aci la Fontaine bleau în Francia. Aci fu la anul 1812 cercetat de împăratul și împărăteasa, unde i s'a pus spre signare un nou concordat, care și remase lumii

necunoscut, se dăce că în acela ar fi cerut Napoleon ca Papa să se desfacă nunta, când aceea după 10 ani de viețuire ar rămâne nefructiferă. Cu toate că împăratul la anul 1810 s'a espeptorat în fața înaltului cler în mod supărător dăcend: Nu sciti ce a dăce Christos: Împărăția mea nu-i din lumea aceasta, și voi vă amestecați în împărăția mea lumească, voi nu voiți să fiți fideli supuși împăratului, dacă voi nu vă supuneți, veți fi pedepsiți în lumea aceasta de legile țerei, ear în cealaltă lume condamnați, voi m'ați pus sub anatema. Cine a dat papilor puterea aceasta, arătați-mi în Evangelie? Sub Ierarchia papală s'a aprins focul în Europa, voi vișați cu puterea Papilor Gregor al 7-lea, Bonifațiu al 8-lea, Benedict al 14-lea și Clement al 12-lea. Vă înșelați verimilor și încăpăținaților.

Acest resonament l'a făcut Napoleon întăritat de epistola papală din 7 Martie, în carea se cuprindea procesul pentru ocuparea statului papal, în care întrebunță Papa espresiuile: Tu abusești de puterea ta, călcând în picioare cele mai sante datorințe, punându-mē în neplăcuta pozițiă a întrebunța, atot puternicia D-șească, care e pusă în mâna mea, adevă: (deslegarea de jurământ.) Căci însuși Napoleon recunoaște, că Christos a dăce: Împărăția mea nu-i din lumea aceasta, prin urmare dela D-șeu este, căci dăce: „Au nu voi pute ruga pe tatăl meu și mi va pune mai multe legioane de ingeri spre apărarea mea“ dar aceasta n'o fac pentru că așa se cade să pătîmescă fiul omenesc.

Împăratul Napoleon puse deci jurământul la încoronare, că va apăra și respecta biserica catolică, ear prin sceptrul a crea legi și în numele lui D-șeu a guverna, pentru că apostolul Pavel dăce: tot omul să fie plecat stăpânirei, că aceea dela D-șeu e rânduie. Și domnitoriul, care pune jurământ în numele legii creștinesci a guverna nu e datoriu cu stimă cătră biserica creștină? pe această putere Papa însărcinat cu Custodia între popor și domnitor implinesce misiunea de sus a împărăției ceriului. Că a abueat Papii de sus semnați de puterea lor e adevărat, căci sub regele Spaniei Ferdinand al V-lea numit catolic la a. 1480 se permise Papei Sistus al IV-lea investigația care mult sânge inocent costa Spaniei, acesta după părerea Papilor e a se computa scopului, și era îndreptat în contra Arienilor și Africanilor păgâni. Deci seculul present are să judece faptele Papilor, și Papa Leo al XIII-lea se supune fără condiție acestei judecăți seculare. El va părăsi Roma, pentru ca să ceară scutul Austriei.

Deci sub timpul împăraților Idoli puțină vărșare de sânge s'a făcut pe conta D-șeirei, oare să fie cea de sub investigația numită mai multă?

Deci cine ar fi chemat acuma, după ce potestate și independința Papei va fi ruptă, a recurge în ajutorul vre-unui popor asuprit, cine ar mai sta în serviciul omenimei, cu fi poate omenimea mulțami libertatea, civilizația și cultura? Cine ar mai trimite misionari la popoarele selbice, din Africa, India și China, deci perirea și nimicirea bisericii creștinesci va fi mare scădere omenimei.

Se poate, ca să dăce cine-va, că prin știință, cultură și civilizația presentă, chiar să peară biserica creștină, omenimea tot nu va peri. Acela se înșală, căci despărțită fiind omenimea fără de credința libertății creștinesci, căci dăce Hristos: Cine vrea să se mântuiască, să-și ia crucea să vină după mine, și nu este pécătous, care pocăindu-se să nu dobândească împărăția ceriului. Deci când aceste percepte vor peri, cine va mai pute oprî curentul nenorocirilor în care s'ar arunca omenimea, căutând fie cine interes particular, aceasta ne învață Istoria evreilor căci vênând interese particulare, se resfirară pe fața pământului. Ce ar face aceștia, dacă ei într'o țeară singuri ar locui, aceștia ca amfibiele s'ar sfărta. Căci ei n'au credința în pocăință, și nu sprează la viața eternă sufletească. Deci dar că biserica creștinescă nu va sta liberă pe temelul perceptelor D-șeesci, ci va atârna absolut dela puterea lumească, aceea o vor trage pe valurile nenorocirilor lumesci și ea nu va mai pute fi casa lui D-șeu pe pământ, ca să scutească seminția omenescă.

Ioan Bontilă,
preot.

Varietăți.

* (Convocare.) Alegătorii români din ambele cercuri electorale ale Orașului Sibiiu, aderenți ai programei naționale din 1881 sânt invitați a se întruni **Duminecă în 13/1 Aprilie a. c. la 4 oare d. p.** în sala „Grădinei Flora“ (Schewisgasse Nr. 3), pentru alegerea alegătorilor la conferința generală națională.

Sibiiu în 9 Aprilie 1884 st. n.

Dr. Aurel Brote,
president.

Dr. Nicolau Olariu,
secretariu.

